

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК СОТУНУН СУДЬЯЛАР КОЛЛЕГИЯСЫНЫН
АНЫКТАМАСЫ**

Шурубек Иниятовдун өтүнүчүн
өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө

2021-жылдын 17-декабры

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясынын төмөнкү курамы: Ж.И. Саалаев, К.Дж. Кыдырбаев, М.Ш. Касымалиев, сот отурумунун катчысы К.А. Аблакимовдун катышуусу менен Ш. Иниятовдун өтүнүчүн карап чыгып, төмөнкүлөрдү

Т А П Т Ы:

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотуна 2021-жылдын 18-ноябрында Ш. Иниятовдун «Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө» Мыйзамдын 37-беренесинин 2-бөлүгүн Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 23-беренесинин 3, 4, 5-бөлүктөрүнө, 24-беренесинин 1-бөлүгүнө карама-каршы келет деп таануу жөнүндө өтүнүчү келип түшкөн.

Кайрылуу субъектинин пикири боюнча, талашылып жаткан ченем конституцияга жана Эл аралык эмгек уюмунун «Улгайган эмгектенүүчүлөр жөнүндө» №162 (1980-ж.) Рекомендациясына да карама-каршы келет.

Ш. Иниятов өз талаптарына жүйө катары башка негиздемелерди келтирген эмес.

Жогоруда баяндалгандын негизинде, кайрылуу субъекти талашылып жаткан ченемди конституциялуу эмес деп таанууну суранууда.

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясы кайрылууну жана ага тиркелген материалдарды изилдеп чыгып, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 30-беренесинин 2-бөлүгүнүн негизинде текшерүү жүргүзгөн судья Ж.И. Саалаевдин маалыматын угуп, төмөнкү тыянакка келди.

Судьялар коллегиясы кайрылууну кабыл алуу же кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө маселени чечүүдө, кайрылууда коюлган маселелердин конституциялык сот өндүрүшүнө жол берилгендигинен жана кайрылуунун «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын талаптарына ылайык келүүсүнөн келип чыгат.

«Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 30-беренесинин 3-бөлүгүнүн 5-пунктунун талабына ылайык, эгерде кайрылууда көрсөтүлгөн маселенин конституциялуулугу мурда текшерилсе жана өзүнүн күчүн сактаган акт бар болсо, судьялар коллегиясы кайрылууну өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартат.

Ал эми кызматчынын мамлекеттик кызматта туруусунун чектүү курагы жана аны чектүү куракка жеткен учурда кызматтан бошотуу маселеси Кыргыз Республикасынын Конституциялык палатасынын кароо предмети болуп, анын жыйынтыгы боюнча 2014-жылдын 30-апрелинде Чечим чыгарылган.

Аталган Чечимге ылайык, мамлекеттик кызматка кирүү мүмкүнчүлүгүнүн тең укуктуулугу түшүнүгүнүн мазмуну жарандардын бардык мамлекеттик кызматтарды эч кандай кодулоосуз ээлөө укугунда турат. Бирок бул, жаран кызматты талап кылууга укуктуу, ал эми мамлекеттик кызмат ага талап кылынган кызматты берүүгө милдетүү дегенди түшүндүрбөйт. Кеп вакансия жана кесиптик шайкештик болгон учурда ар бир жарандын мамлекеттик кызматка кирүүгө бирдей мүмкүнчүлүгү тууралуу болууда.

Мамлекеттик кызмат чөйрөсүндөгү өзгөчө талаптар менен чектөөлөрдү, анын ичинде мамлекеттик кызматчылардын эмгек ишмердүүлүгүнүн

өзгөчөлүгү менен шартталган мамлекеттик кызматчы үчүн чектүү жаш куракты орнотуу, Конституция менен кепилденген укуктарды жана эркиндиктерди бузуу же чектөө катары каралышы мүмкүн эмес. Мамлекеттик кызмат чөйрөсүндөгү укуктук жөнгө салуунун мындай өзгөчөлүгү туруктуулук, кесипкөйлүк, компетенттүүлүк, ордун басуучулук, орун алмашуучулук жана мамлекеттик кызмат тутумун ар дайым жакшыртуу принциптеринин ишке ашырылышын камсыз кылат.

Эл аралык эмгек уюмунун «Улгайган эмгектенүүчүлөр жөнүндө» №162 (1980-ж.) Рекомендациясынын II бөлүмүнүн 5-пунктуна ылайык айрым учурларда гана иштин айрым бир түрлөрү үчүн болгон өзгөчө талаптарга, шарттарга же эрежелерге байланыштуу жаш куракка чектөө коюлушу мүмкүн.

Ошентип, эл аралык-укуктук актылар улуттук мыйзамдарда эмгек ишмердүүлүгүнүн айрым түрлөрүндө иштөө үчүн жаш курак боюнча тийиштүү чектөөлөрдү орнотуу мүмкүнчүлүгүнө жол берет.

Демек, мамлекеттик органдардын ыйгарым укуктарынын аткарылышын камсыз кылуу боюнча кесиптик ишмердүүлүгүнүн өзгөчөлүгү менен шартталган мамлекеттик кызматтын мамлекеттик кызмат ордунда туруунун чектик курагын орнотуу конституциялык укуктарды басмырлоочу чектөө катары бааланышы мүмкүн эмес.

Конституциялуулугу талашылып жаткан ченем мамлекеттик кызматчы чектүү куракка жеткен учурда мамлекеттик органдын администрациясына мамлекеттик кызмат өтөөсүн токтотууну демилгелөө мүмкүнчүлүгүн берээрин белгилей кетүү керек. Аны, жаш курагы алтымыш беш жашка жеткен же андан ашкан мамлекеттик кызматчы ээлеген кызматынан бошотулууга тийиши деген маселени чечүүдө администрация кызматчынын жеке кесиптик сапаттарын жана кызматка жарамдуулугун эске алуу менен, анын тийиштүү кызматта туруусун узартууга укугу бар деп түшүнүү керек.

Ошентип, кайрылуу субъекти койгон маселе жогоруда аталган Чечимде толук кандуу каралгандыктан, бул кайрылуу өндүрүшкө кабыл алынышы мүмкүн эмес.

Андан тышкары, конституциялык контролдун укуктук маңызы болуп, конституциялык принциптерге жана орнотмолорго каршы коомдук мамилелерди укуктук жөнгө салууну тастыктаган укуктук мүнөздөгү ынандыруучу жүйөлөрдүн болуусунда ченемдик укуктук актылардын же алардын структуралык элементтеринин Кыргыз Республикасынын Конституциясынын талаптарына ылайык келүүсүн текшерүү саналат. Ушуга байланыштуу, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамда Конституциялык сотко болгон кайрылууну тариздөөгө жана арыздануучу койгон маселе боюнча анын көз карашын негиздөөгө болгон бир катар талаптар караштырылган (19, 26, 27 жана 30-беренелер).

Жогоруда аталган конституциялык Мыйзамдын 27-беренесинин 4-бөлүгүнүн 9-пунктуна ылайык арыздануучу өз кайрылуусунда ал койгон маселе боюнча жеке позициясын жана Кыргыз Республикасынын Конституциясынын тиешелүү ченемдерине шилтеме жасалган укуктук негиздемесин көрсөтүүгө милдеттүү. Бул талап арыздануучунун жүйөлөрү фактологиялык эмес, укуктук мүнөздө болуп, конституциялык орнотмолор менен тутумдук байланышта туруп жана аны менен талашылып жаткан укуктук ченемдин жөнгө салуучулук таасиринин конституциялуулугунда анык күмөндүүлүктү пайда кылышы керек дегенди билдирет.

Ал эми Ш. Иниятовдун кайрылуусунда аталган талап аткарылган эмес.

Жогоруда аталган тыянактардын негизинде, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 30-беренесинин 2-бөлүгүн, 3-бөлүгүнүн 1, 5-пункттарын, 5-бөлүгүн жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясы

А Н Ы К Т А Д Ы:

1. Шурубек Иниятовдун өтүнүчүн өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылсын.

2. Келтирилген өтүнүч жана ага тиркелген материалдар арыз берүүчүгө кайтарылып берилсин.

3. Аныктама тараптар жагынан үч айдын ичинде Конституциялык сотко даттанылышы мүмкүн.

Судьялар коллегиясы:

Ж.И. Саалаев

К.Дж. Кыдырбаев

М.Ш. Касымалиев